

Zbierka súdnych rozhodnutí

Vec T-275/17

Michela Curto proti Európskemu parlamentu

„Verejná služba – Akreditovaní asistenti poslancov – Článok 24 služobného poriadku – Žiadosť o pomoc – Článok 12a služobného poriadku – Psychické obťažovanie – Poradný výbor pre boj proti obťažovaniu a jeho prevenciu na pracovisku, ktorý sa zaoberá sťažnosťami medzi akreditovanými asistentmi poslancov a poslancami Európskeho parlamentu – Rozhodnutie o zamietnutí žiadosti o pomoc – Zjavne nesprávne posúdenie – Rozsah povinnosti poskytnúť pomoc – Dĺžka administratívneho konania – Primeraná lehota – Odmietnutie sprístupniť správy vypracované poradným výborom“

Abstrakt – Rozsudok Všeobecného súdu (prvá komora) z 13. júla 2018

1. *Úradníci – Povinnosť administratívy poskytnúť pomoc – Pôsobnosť – Bývalí úradníci alebo zamestnanci – Bývalí akreditovaní asistenti poslancov*

(Služobný poriadok úradníkov, článok 24)

2. *Úradníci – Povinnosť administratívy poskytnúť pomoc – Vykonanie v oblasti psychického obťažovania – Podanie žiadosti o pomoc – Dodržanie primeranej lehoty – Dĺžka lehoty*

(Služobný poriadok úradníkov, článok 24 a článok 90 ods. 1)

3. *Úradníci – Povinnosť administratívy poskytnúť pomoc – Pôsobnosť – Rozsah – Súdne preskúmanie – Hranice*

(Služobný poriadok úradníkov, článok 24)

4. *Úradníci – Psychické obťažovanie – Pojem – Správanie, ktorého predmetom alebo účinkom je diskreditácia dotknutej osoby alebo zhoršenie jej pracovných podmienok – Požiadavka opakujúceho sa charakteru správania – Požiadavka úmyselného charakteru správania – Rozsah – Neexistencia požiadavky zlého úmyslu obťažovateľa*

(Služobný poriadok úradníkov, článok 12a ods. 3)

5. *Úradníci – Psychické obťažovanie – Zdroj obťažovania – Údajný obťažovateľ – Člen Európskeho parlamentu – Zahŕnutie*

(Charta základných práv Európskej únie, článok 31; služobný poriadok úradníkov, článok 12a)

6. *Úradníci – Povinnosť administratívy poskytnúť pomoc – Rozsah – Povinnosť administratívy preskúmať sťažnosti v oblasti psychického obťažovania a informovať sťažovateľa o ďalšom postupe v konaní o jeho sťažnosti – Podmienky*

(Služobný poriadok úradníkov, článok 24 a článok 90 ods. 1; Podmienky zamestnávania ostatných zamestnancov, článok 11)

7. *Úradníci – Povinnosť administratívy poskytnúť pomoc – Vykonanie v oblasti psychického obťažovania – Vybavovanie žiadosti o pomoc – Dodržanie primeranej lehoty – Rozsah*

(Služobný poriadok úradníkov, článok 24)

8. *Úradníci – Povinnosť administratívy poskytnúť pomoc – Pôsobnosť – Povinnosť obete psychického obťažovania domáhať sa náhrady svojej ujmy prednostne na vnútroštátnom súde*

(Služobný poriadok úradníkov, článok 24)

9. *Žaloby úradníkov – Žaloba o náhradu škody – Zrušenie napadnutého nezákonného aktu – Nemajetková ujma, ktorú možno oddeliť od protiprávnosti a ktorá nemôže byť v plnom rozsahu napravená zrušením*

(Článok 340 ZFEÚ)

1. Povinnosť poskytnúť pomoc nie je stanovená len voči úradníkom a ostatným zamestnancom v aktívnej službe, ale môžu sa ňu odvolávať aj bývalí úradníci alebo bývalí zamestnanci.

Navyše v situácii, v ktorej bola žiadosť o pomoc riadne predložená orgánu oprávnenému uzatvárať pracovné zmluvy, v čase, keď akreditovaný asistent poslanca a príslušný poslanec plnili svoje povinnosti v rámci inštitúcie, tento orgán mal naďalej povinnosť vykonať administratívne vyšetrovanie týkajúce sa údajného psychického obťažovania bez ohľadu na to, či medzičasom údajné obťažovanie skončilo v dôsledku odchodu jednej alebo druhej dotknutej osoby.

(pozri body 57, 58)

2. Keďže ani článok 24 ani článok 90 ods. 1 služobného poriadku nestanovujú lehotu, v rámci ktorej má byť predložená žiadosť o pomoc, je vhodné uplatniť požiadavku, aby takáto žiadosť bola predložená v rámci primeranej lehoty vo vzťahu k obdobiu, počas ktorého došlo ku skutočnostiam uvedeným v žiadosti, ktorá spravidla nemôže prekročiť päť rokov.

(pozri bod 61)

3. Pokiaľ ide o opatrenia, ktoré sa majú prijať v situácii, ktorá patrí do pôsobnosti článku 24 služobného poriadku, vrátane vybavovania žiadosti o pomoc obsahujúcej obvinenia týkajúce sa psychického obťažovania v zmysle článku 12a služobného poriadku členom inštitúcie, administratíva má pri výbere opatrení a spôsobov uplatnenia článku 24 služobného poriadku širokú mieru voľnej úvahy, ktorá podlieha preskúmaniu súdu Únie. Preskúmanie súdom Únie tak v tejto súvislosti spočíva iba v posúdení, či dotknutá inštitúcia zostala v primeraných medziach a nepoužila svoju voľnú úvahu zjavne nesprávne.

Pojem psychické obťažovanie uvedený v článku 12a služobného poriadku je objektívnym pojmom, z ktorého, aj keď spočíva na kontextovej kvalifikácii činov a prejavov správania tretích osôb, ktorá nie je vždy jednoduchá, v žiadnom prípade však neznamená vykonanie takých komplexných posúdení, aké by mohli vyplývať z pojmov ekonomickej povahy, v oblasti vedy, alebo tiež v oblasti techniky, ktoré odôvodňovali priznanie určitej miery voľnej úvahy administratívy pri uplatňovaní predmetného pojmu. Preto, ak sa tvrdí, že článok 12a služobného poriadku bol nesprávne uplatnený, je potrebné preskúmať, či sa orgán oprávnený uzatvárať pracovné zmluvy dopustil nesprávneho posúdenia skutkového stavu so zreteľom na definíciu psychického obťažovania stanovenú v tomto ustanovení a či je toto pochybenie zjavné.

(pozri body 74, 75)

4. Psychické obťažovanie je definované ako „nevhodné správanie“, ktoré, po prvé, má podobu správania, hovoreného slova, činov, gest alebo písaného slova, a ktoré sa prejavuje „počas určitého obdobia, opakuje sa alebo je systematické“, čo znamená, že psychické obťažovanie treba chápať ako proces, ktorý sa nevyhnutne odohráva v čase a predpokladá existenciu opakovanej alebo pokračujúcej činnosti, ktorá je „úmyselná“ a nie „náhodná“. Po druhé, aby sa na tieto správania, hovorené slovo, činy, gestá alebo písané slovo vzťahoval tento pojem, musia mať za následok zásah do osobnosti, dôstojnosti alebo fyzickej alebo psychickej integrity osoby.

Nie je teda nevyhnutné preukázať, že toto správanie, hovorené slovo, činy, gestá alebo písané slovo boli podniknuté s úmyslom poškodiť osobnosť, dôstojnosť alebo fyzickú či psychickú integritu osoby. Inými slovami, môže ísť o psychické obťažovanie bez toho, aby bolo preukázané, že osoba, ktorá sa obťažovania dopustila, svojím konaním zamýšľala zdiskreditovať obeť alebo úmyselne zhoršiť jej pracovné podmienky. Postačuje, aby tieto konania, ak boli spáchané úmyselne, také následky objektívne vyvolali. Nakoniec, keďže dotknuté konanie musí mať podľa článku 12a ods. 3 služobného poriadku zneužívajúcu povahu, vyplýva z toho, že „obťažovanie“ podlieha podmienke, že jeho skutková podstata je dostatočne objektívna v tom zmysle, že nestranný a rozumný pozorovateľ, ktorý má obvyklú citlivosť a nachádza sa v rovnakých podmienkach, ho bude považovať za neprimerané a hodné kritiky.

(pozri body 76 – 78)

5. Článok 9 ods. 2 a článok 11 ods. 3 rokovacieho poriadku Parlamentu vyžadujú, aby členovia tejto inštitúcie rešpektovali zákaz psychického obťažovania stanovený v článku 12a služobného poriadku, pretože zákaz takéhoto správania uložený v právnom predpise, akým je služobný poriadok, je v skutočnosti založený na hodnotách a zásadách zakotvených v zmluvách a je upravený v článku 31 Charty základných práv, ktorý stanovuje, že „každý pracovník má právo na pracovné podmienky, ktoré zohľadňujú jeho zdravie, bezpečnosť a dôstojnosť“.

(pozri body 80, 81)

6. V tejto súvislosti, ak je orgánu oprávnenému uzatvárať pracovné zmluvy alebo prípadne menovaciemu orgánu inštitúcie na základe článku 90 ods. 1 služobného poriadku predložená žiadosť o pomoc v zmysle článku 24 tohto služobného poriadku, musí tento orgán v rámci povinnosti poskytnúť pomoc v prípade udalosti, ktorá je nezlučiteľná s riadnym a nerušeným výkonom služby, zasiahnuť s potrebným nasadením a reagovať podľa okolností prípadu s potrebnou rýchlosťou a starostlivosťou s cieľom zistiť skutkový stav a so znalosťou veci vyvodiť primerané dôsledky. Na tento účel postačuje, aby úradník alebo zamestnanec, ktorý sa domáha ochrany od svojej inštitúcie, predložil aspoň neúplný dôkaz o existencii útokov, o ktorých tvrdí, že sú namierené proti nemu. Ak sú predložené také dôkazy, prináleží dotknutej inštitúcii, aby prijala vhodné opatrenia, najmä uskutočnila v spolupráci so sťažovateľom administratívne vyšetrovanie na zistenie skutočností, na ktorých je sťažnosť založená.

Povinnosť poskytnúť pomoc v prípade obvinení z obťažovania zahŕňa najmä povinnosť administratívy starostlivo, bezodkladne a absolútne dôverne preskúmať žiadosť o pomoc v oblasti obťažovania a informovať žiadateľa o ďalšom postupe v konaní o jeho žiadosti.

(pozri body 97, 98)

7. Vzhľadom na to, že služobný poriadok nestanovuje žiadne osobitné ustanovenie týkajúce sa lehoty, v ktorej má administratíva vykonať administratívne vyšetrovanie, a to okrem iného v prípadoch psychického obťažovania, orgán oprávnený uzatvárať pracovné zmluvy má za týchto okolností náležite zohľadniť zásadu primeranej lehoty. Príslušná inštitúcia alebo orgán Únie má v tomto zmysle pri vykonávaní administratívneho vyšetrovania zabezpečiť, aby každé opatrenie bolo prijaté v primeranej lehote po predchádzajúcom úkone.

V tejto súvislosti porušenie zásady primeranej lehoty môže odôvodniť zrušenie rozhodnutia prijatého po ukončení administratívneho konania len vtedy, ak zbytočný odklad môže mať vplyv na samotnú podstatu rozhodnutia prijatého po ukončení administratívneho konania.

(pozri body 101, 104)

8. Povinnosť poskytnúť pomoc uvedená v článku 24 služobného poriadku má zabezpečiť ochranu úradníkov a zamestnancov ich inštitúciou proti konaniam tretích osôb, a nie proti aktom samotnej inštitúcie, na preskúmanie ktorých sa vzťahujú iné ustanovenia služobného poriadku. Za týchto okolností sa v zmysle tohto ustanovenia môžu považovať za tretie osoby aj ostatní úradníci alebo iní zamestnanci alebo členovia inštitúcie Únie.

V súlade s článkom 24 druhým pododsekom služobného poriadku, pokiaľ ide o nemajetkovú ujmu údajne spôsobenú zamestnancovi v dôsledku správania člena inštitúcie Únie, sa musí zamestnanec domáhať v prvom rade náhrady škody prostredníctvom žaloby o náhradu škody na vnútroštátnom súde, a to za predpokladu, že podľa uvedeného ustanovenia služobného poriadku, len ak nie je možné túto škodu napraviť, môže byť orgán oprávnený uzatvárať pracovné zmluvy povinný spoločne a nerozdielne nahradiť škodu spôsobenú žalobcovi v dôsledku konania „tretej osoby“ v zmysle tohto ustanovenia.

So zreteľom na povinnosť poskytnúť pomoc orgán oprávnený uzatvárať pracovné zmluvy môže byť povinný pomôcť zamestnancovi, najmä finančne, pri domáhaní sa náhrady škody pred vnútroštátnym súdom.

(pozri body 111 – 113)

9. Samotné zrušenie protiprávneho aktu môže predstavovať primeranú a v zásade dostatočnú náhradu akejkoľvek nemajetkovej ujmy, ktorú tento akt mohol spôsobiť, pokiaľ žalobca nepreukáže, že mu vznikla nemajetková ujma, ktorú možno oddeliť od protiprávnosti odôvodňujúcej zrušenie a ktorá nemôže byť v plnom rozsahu napravená týmto zrušením.

(pozri bod 114)